

Oulu Capital
of Northern
Scandinavia

Avoim data ja kaupunkien strategiset tavoitteet

14.6.2017 DataBusiness-kiertue

Ari Ylinärä

Oulun kaupunki // Konsernihallinto // Tietohallinto

OULU

Avoimen datan edistäminen 14.6.2017

- avoimen datan hanke
- datatoiveet
- kehittäjäyhteisön käynnistäminen
- kaupunki alustana
 - esim. asiakaskokemuksen kehittäminen: Oulu10-palvelut face-to-face ja eri kanavissa
- kaupunkien strategiset tavoitteet avoimen datan toiminnan edistäjänä -> tutkimus

Tutkimus 2016-2017: avoimen datan teemat kaupunkistrategioissa

- Avoimen datan keskeiset teemat
- Avoin data kaupunkistrategioissa
- Tutkimuskysymys ja –menetelmä
- Aineistosta esiin noussutta
- Tutkimustulokset
- Johtopäätökset
- Rajoitukset
- Jatkotutkimusaiheita

Avoin data ja kaupunkistrategiat

- Avoin julkinen data
 - Ajurit – lainsäädäntö, hallitusohjelma, demokratian ja avoimen hallinnon tavoitteet, uuden dataliiketoiminnan edistäminen...
 - Esteet – organisaatiotasoiset, tekniset, datan laatu, ...
- Avoin data kaupunkiorganisaatioissa
 - Kaupungit avaavat yhä enemmän datamassoja eri sektoreilta
- Kaupunkistrategia
 - Kuntalaki
 - Visiot - Strategiset tavoitteet - Toimenpiteet
 - Osa kuntaorganisaation johtamisjärjestelmää

Avoimen datan keskeiset teemat

- Kansalaisten osallistuminen – avoin demokratia
- Avoin hallinto – läpinäkyvyys kuntalaisille
- Uudet liiketoimintamahdollisuudet

- Sipilän hallitusohjelma *"Ratkaisujen Suomi" 2015*
 - Vahvistetaan tietoon perustuvaa päätöksentekoa ja avoimuutta sekä hyödynnetään ... kansalaisten osallisuutta tukevia toimintatapoja.
 - Luodaan avoimella datalla ja tietovarantojen paremmalla hyödyntämisellä edellytyksiä uusille liiketoimintaideoille.
(8. Digitalisaatio, kokeilut ja normien purkaminen)

Avoin data kaupunkistrategioissa

- Avointa (julkista) dataa halutaan edistää EU- ja valtakunnallisella tasolla: liiketoimintamahdollisuudet, kilpailukyky, avoin ja osallistuva päätöksenteko, avoin hallinto
- Kuinka kaupunkien päättäjät näkevät *avoimen datan teemat* merkityksellisinä – tutkimus kaupunkistrategioiden kautta
 - Kaupunginvaltuusto on ylin päätöksentekaelin
 - Kaupunkistrategia kuvaa kaupunkikehittämisen suunnat ja visiot ja tärkeimmät kehittämiskohteet
- Kaupunkistrategiadokumenttien analysointi: kuinka avoin data tai avoimen datan teemat nousevat esille?

Tutkimuskysymys ja -menetelmä

- Tutkimuskysymys
 - Kuinka kaupungit edistävät avoimen datan teemoja strategioissaan?
- Analysoitavana viiden suuren suomalaisen kaupungin kaupunkistrategiadokumentit
 - Espoo, Oulu, Tampere, Turku, Vantaa
- Laadullinen sisällönanalyysi
- Aineistolähtöinen analyysi

Aineistosta esiin noussutta

- Kaupunkistrategiat ovat dokumentteina hyvin heterogeenisiä
 - Koko, esitysmuoto, kohdeyleisö?
- Terminologian haasteet
 - "Kuntalaisen osallistuminen"
 - "Avoin demokratia" vs. "avoin hallinto"
 - Dokumentin laatijat / tutkija / muu lukija

Tutkimustulokset

- Suoraan ilmaistu tahtotila datan avaamiselle
 - Espoo, Tampere, Turku
- Avoimen demokratian ja avoimen hallinnon edistäminen
 - Kaikki kaupungit
- Avoimeen dataan perustuvan liiketoiminnan edistäminen
 - Espoo, Turku

Johtopäätökset

- Avoimen datan edistämiseksi on kaupungin ylimpien päättäjien vahva tuki kaupunkistrategian kautta
 - Avoimen demokratian, avoimen hallinnon ja osallisuuden teemat vahvasti esillä
- Liiketoiminnan mahdollistamista avoimella datalla ei ole nähty niin tärkeäksi, että se olisi nostettu strategiadokumenttiin yhtä yleisesti kuin avoimuuden ja osallisuuden teemat
 - EU-direktiivit, VM:n avoimen datan ohjelmat, Sipilän hallitusohjelma, ...

Huomioitavaa, rajoitukset

- Vain päästrategiadokumentti tutkittu
 - Tutkimus ei huomioi strategisia ohjelmia/projekteja
 - Esim. kuusikkokaupunkien 6Aika-hankkeet
- Toisaalta: jos aihe on nostettu kaupunkistrategiaan sen tiiviissä muodossaan, kertoo se vahvasta korostamisesta korkeimmalta päätöksentekijäasteelta

Jatkotutkimusaiheita

- Avoimen datan teemat näkyvät strategioissa – näkyvätkö toteutuksissa?
 - Kaupunkistrategian merkitys johtamiseen ja toteutukseen yleensäkin
- Mistä avoimen datan (tietyt) teemat nousevat strategioihin?
 - Roolit strategiavalmistelussa: viranhaltijat ja valmistelijat, poliittiset päättäjät

Keskeiset lähteet

- Lähteitä
 - Suomen kuntalaki
 - EU direktiivejä (PSI, INSPIRE)
 - Avoimen datan tieteellisiä artikkeleita
 - Haveri, A., Majoinen, K. & Jäntti A. (toim.) (2009). Haastava kuntajohtaminen.
 - Oulasvirta, L. and Brännkärr, C. (2001). Toimiva kunta.
 - Schreier, M. (2012). Qualitative Content Analysis in Practise.
 - Tuomi, J. & Sarajarvi, A. (2006). Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi.
- Tutkimusaineisto
 - Kaupunkistrategiadokumentit: Espoo, Oulu, Tampere, Turku, Vantaa

Kiitos!

Ari Ylinärä
tietohallintoasiantuntija
Oulun kaupunki
ari.ylinara@ouka.fi
Tel. +358 40 5622 684

OULU